

MARTIN MICHAEL DRIESSEN

Vader van God

WERELDBIBLIOTHEEK • AMSTERDAM

Omslagontwerp Studio Ron van Roon
Omslagillustratie © Tui De Roy / Roving Tortoise Photos

© 2012 Martin Michael Driessen

Uitgeverij Wereldbibliotheek bv
Spuistraat 283 · 1012 VR Amsterdam

www.wereldbibliotheek.nl

ISBN 978 90 284 2478 4

eboek 978 90 284 4047 0

Inhoud

In den beginne	7
Mozes de dief	17
Gods avonturen in de woestijn	39
Vader en zoon	61
De ontvoering	99
Los van God	111
Over de grens	129
De dooper	139
De hut van doornen	161
In plaats van de Messias	169
Terug naar huis	181
Een einde en het begin	185
Langs het meer	201
Epiloog	205

In den beginne

In den beginne was alles en het universum was statisch en ondoordringbaar; tot God zijn marlpriem nam en de tijd ontvlocht.

Hij richtte zijn blik op de plaats die later Stonehenge zou gaan heten, om te zien wat er gebeurde. Voorlopig was het enig opmerkelijke aan de plek, dat er heinde en verre geen kei te bekennen viel.

Onberekenbare valwinden doorkamden het steppegas dat het toenmalige Europa bedekte, of drukten het plat tot kruinen en tonsuren; de volksverhuizingen vonden plaats in de luchten, waar vogels en zwevende zaadjes van het ene continent naar het andere werden geblazen.

Het was een lege en onrustige wereld. De aarde was nog geen schijf. Heuvelruggen kromden zich, eilanden doken op of gingen onder, en niemand kon er zeker van zijn dat een nieuwe dag niet ook een nieuwe aarde zou betekenen.

Diffuse wolken kolkten door het zwerk, gelaagd als de schillen van een ui, en de twee zonnen die aan de hemel stonden deden de aarde dampen. Nevelslierten wervelden over de monocultuur van gras en nog eens gras.

Toen naderden er vijf druïden met wapperende gewaden uit het oosten.

‘Hier dan maar,’ sprak de oudste, en hij stak zijn staf in het gras. De overige vier tuurden elk in een andere windrichting, hoewel dit begrip nog niet bestond in hun vormeloze wereld, die geen polen kende en waarin de wind alomtegenwoordig was.

‘Dit is het Begin,’ sprak de oude druïde en ging op zijn hurken zitten, omhoogturend langs zijn opgerichte staf.

De vier jongere druïden hurkten en tuurden eveneens omhoog. De tweevoudige schaduw die de staf wierp werd langer en langer; na elkander zonken de zonnen onder de hellende horizon. De aarde zwabberde als een pannenkoek die nog in zijn pan moet terugvallen, en geen mens wist of zij haar laatste wenteling reeds had volvoerd, of dat de kiem van het leven weer zou worden verpletterd in het sissende Braadvet.

Nadat zij lang gehurkt hadden zonder enige regelmaat te hebben ontdekt in de schots en scheve dans der planeten rond de top van de staf, waagde de jongste van hen de vraag: ‘Het begin waarvan?’

De prepleistoceense Mens was voortdurend misselijk, en het observeren van een staftop die heen en weer zwaaide met elke ondulatie van de deegachtige wereld, tegen een achtergrond van krioelende meteorieten, maakte de zaak er niet beter op.

De oudste druïde antwoordde onthecht: ‘Dat ligt nog verborgen, in de schoot van de tijd.’

De vroege Kelten hadden geen idee van de toekomst, en om zich de tijd te kunnen voorstellen namen zij hun toevlucht tot een beeld uit hun jongste verleden: zij zagen haar als een schoot, met labaiagh en kliochoğaia en al.

Uiteindelijk werden ze door vermoeidheid overmand en gingen op hun buik liggen. De volle maan, die doodstil tegenover de aarde en de twee zonnen hing, bescheen hun ingeklemde gewaden en bleke billen. Het lag in de natuur der dingen dat het de oudste was die als eerste opstond om zijn blaas te ledigen. Somber fronste hij zijn witte wenkbrauwen, die als geitensikken naar voren staken, en probeerde vast te stellen uit welke richting de wind hem over de eindeloze vlakten aanwoei.

Toen staarde hij neer op zijn naamloze, slapende zonen.

Drie van hen lagen als bleke hakenkruisen op hun buik, de linkerarm gekromd met de handpalm op de grond, de rechter-

arm hoekig omlaag met in de aarde gedrukte knokkels, de linker knie gebogen, het rechterbeen gestrekt. Zij sliepen met getuitede lippen, en het haar boven hun lage voorhoofd werd teruggeblazen door de alzijdige wind.

Alleen de jongste lag op zijn rug, onrustig dromend en met zand aan zijn opgericht geslachtsdeel. Zijn tenen raakten de staf, die naast hem lag.

Onverhoeds overviel een diepe ontroering de oude man. Niemand wist destijds waartoe de voortplanting diende. Er was geen liefde tussen de eerste mensen en elk nieuw kind bracht zijn ouders in verwarring, want zij dachten dat hun vermenigvuldiging een straf was en dat elk leven dat gedeeld werd, minder waard moest zijn. Maar de aanblik van zijn zoon vervulde hem met de tot dan toe onbekende gewaarwording van liefde.

Lange tijd stond hij daar, totdat beide zonnen opgingen en met hun stralen zijn borst en rug verlichtten, zijn hoofd met de wapperende haren en wenkbrauwen genegen, en de eerste traan viel op de aarde. De eerste – maar niet de laatste – religie was geboren uit Ontroering door Schoonheid.

Gods huishoudster meende: 'Dat met die Kelten, dat wordt volgens mij niets, meneer Adonai. Ontroering en gevoelens, daarop kan men toch geen godsdienst bouwen. Dat kan niet goed gaan, op den duur.'

'Afwachten,' zei God bondig, en Hij boog zich weer over zijn terrarium.

'Bovendien hebben ze ontzettend rode haren. Soms begrijp ik U echt niet.'

De schepping van de Kelt leidde inderdaad tot helemaal niets. Tot diep in de avond van die zo hoopvol begonnen dag zat God over zijn schepping gebogen en zag met lede ogen waartoe de vrije wil kon leiden: een saga van hartstochtelijke familietwisten, incest en verraad, van zingende helden die met bronzen zwaarden op aarden ringwallen stonden of hun eigen paleizen

in brand staken met al hun gasten erin. Er werden weliswaar nog enige tijd grote stenen naar Stonehenge gesleept maar daarna dwaalde de kleine populatie met sikkeltjes in de hand langs de westkusten en sneed maretakken af bij volle maan. Bedroefd dekte God zijn terrarium af en mompelde tegen zichzelf dat morgen ook een dag was.

Tegen het midden van de week sliep Hij slecht. Een mengelmoes van mislukte rassen, een chronologie die nergens op leek. Onrustig woelend onder zijn dikke roodgeruite dekbed bedacht Hij dat men er achteraf altijd nog een sluitend en plausibel verhaal van kon maken, maar Hij bleef wakker en kon de slaap niet vatten. Er bleef iets knagen, en dat had niet alleen te maken met mislukte rassen en een rommelige opzet. Maar wat was het? Wat hield hem uit zijn slaap? Zoals zo vaak verlangde Hij naar een goed boek om zich te ontspannen, een boek waarin Hijzelf niet voorkwam – maar Hij wist natuurlijk dat zo'n boek nu eenmaal niet kon bestaan. Om in slaap te komen, verzon Hij het schaaap.

Hij haalde zich de aandoenlijke dieren één voor één voor de geest, alle schapen die er ooit zouden zijn, en liet ze over een hekje springen, waarbij Hij ze telde. Maar de slaap wilde niet komen. Een lammetje bleef met verdwaasde blik midden in zijn sprong boven het hekje hangen, toen God zijn ogen weer opendeed.

Zijn huishoudster in haar ledikant hoorde hem midden in de nacht steeds de trappen afdalen naar zijn werkkamer.

God had al voordat de ruimte bestond een kubus ingericht die plaats bood aan zes vertrekkers, zoals Bartje het had gewenst. Omdat dingen nooit waren wat ze schenen, maar ook niets anders, vond Hij zijn eenvoudige leven volmaakt.

Bartje was niet in filosofische probleemstellingen geïnteresseerd – een houding, die zij laconiek 'filosofisch' placht te noemen – en dat God in het holst van de nacht naar zijn werkplek ging in plaats van te slapen vond zij hoogst onverstandig. Vol-

gens haar had Hij dat als chef niet nodig; wat wilde Hij eigenlijk nog bewijzen?

Zij wist niet of het huis groot of klein was, ten opzichte van die schepping die haar meester zo kwelde. Zij was er volkomen tevreden mee, niets te weten. Ik ben zoals ik ben, was zo ongeveer het summum van haar denken. En Hij is die Hij is. Meer hoeven wij tweetjes niet te weten.

God daarentegen wist niets zeker. De onvermijdelijke prijs van zijn alwetendheid was, dat het hem onmogelijk was hypothesen op te stellen, of te bewijzen, of te beredeneren. Alwetend zijn betekent uiteindelijk een even grote leegte als volkomen onwetend te zijn.

Misschien, dacht Hij, drukt mijn verlangen naar een intelligent maar onwetend schepsel alleen mijn eigen wens uit om iets te beleven. Hoe wrang dat het met de mens niet wil lukken. Misschien doordat die te dicht bij mijzelf staat, en dat hij als het ware te autobiografisch is?

Zodra Hij zijn werkkamer betrad, werd het licht.

Hij boog zich over het terrarium; de aarde lag in een soort mercatorprojectie vlak uitgespreid en een dunne laag nevel bedekte haar; alleen de Eifel stak erbovenuit. God spitste zijn lippen en blies: de nevel woei tegen de kristallijnen wanden omhoog en vervluchtigde naar boven. Alles wat Hij tot dan toe had gedaan lag voor hem, en het stelde niet veel voor.

Begin bij het begin, dacht Hij, en Hij ging naar het raam. Eerst moet het universum op orde.

Hij besloot tot een bolvorm en maakte alles groter. Gedreven door een plotselinge scheppingsdrang omgaf Hij de aarde met ontelbare hemellichamen, tot zij als een goudkorrel in een schuur vol graan was. Spiraalnevels, zonnestelsels en melkwegen ontstonden zo moeiteloos als het web dat de spin uit zichzelf spint, en dreven in de oneindige ruimte uiteen tot begin en einde elkaar raakten.

Hij zette de aarde stil, gaf haar een enkele zon en haalde alle sterren die helderder waren dan Sirius weer weg. Toen stortte Hij zich onverhoeds het raam uit, de zojuist herschapen woës-

te ruimte in. Hij wilde de plaats die Hij had bedacht in ogen-schouw nemen, om inspiratie op te doen. Hij bleef klein, opdat Hij reizen kon. Omdat er geen lucht- of enige andere weer-stand was, bewoog Hij zich als een intact icoon van zichzelf door de ruimte, soms met het hoofd, dan weer met de voeten vooruit. Zijn baard lag breed en geonduleerd op zijn borst, het grijze hoofdhaar onbeweeglijk om zijn hoge voorhoofd. Zijn uitgespreide handen en voeten staken uit de trechter van zijn gewaad en reisden roerloos door de voorlopig eeuwige nacht. Het was al donderdagochtend.

Waar zijn voeten de aarde raakten ontstond de pool. God keek om zich heen en dacht, het is kaal maar het is iets, en be-zag met welgevallen het korstmos op de keien. Wat een plek, dacht Hij. Hier gaat het dus allemaal gebeuren. Dat doet nie-mand mij zo snel na. Maar juist die gedachte stemde hem weer somber en Hij vroeg zich af of deze hele tocht wel de moeite was.

Voor de terugweg naar huis maakte Hij zich voor de veran-dering geheel vlak, zodat Hij eruitzag als een aan beide kanten met God beschilderd stuk bordkarton. Met lome buitelingen snelde Hij door de ruimte en speelde met de aantrekkings-kracht van de myriaden van sterren die Hij geschapen had.

Ongeveer halverwege doemde er een enorm fries van alle-gorische gestalten op en Hij vloog recht op een enorm brede jonkvrouw met een weegschaal af die, in classicistische plooiën gehuld, dwars door hem heen staarde in het niets.

God remde en maakte een salto, waarna Hij langzaam om zijn as draaide, als een figurine aan een draadje.

De dierenriem. Een schets uit een periode waarin het leven nog niet bestond. Wie aan zijn jeugdwerk hecht, dacht Hij, zal niet ver komen: weg ermee.

Terwijl Hij door de snel verblekende nevelwand van de zo-diac heen vloog voelde Hij plotseling een scherpe pijn aan zijn rechterhiel. Hij keek om en zag nog net de opgerichte engel van de Schorpioen verdwijnen. Geen opzet waarschijnlijk, hoewel men dat bij de Schorpioen nooit wist. God had in hem

een deel van zichzelf vertegenwoordigd, dat Hij liever niet wilde kennen.

Langzaam naderde Hij het huis, volhardend in zijn opzet zelf te vliegen; altijd alomtegenwoordig te zijn was al te eenvoudig.

‘Misschien,’ dacht Hij, ‘neem ik op deze manier enigszins deel aan de ontberingen van mijn schepsels op hun lange reis naar de volkomenheid. Per astra ad aspera, zogezegd.’ Hij vloog door steeds schaarser wordende galaxiën, af en toe een zonnestelsel scheppend om wat voor ogen te hebben. De toenemende pijn in zijn hiel gaf hem voor het eerst sinds lange tijd te denken.

Toen God eenmaal binnen was verwonderde het hem niet echt dat zijn huishoudster met warme doeken en een schaal water klaarstond om zijn enkel te verzorgen.

‘U moest zichzelf wat meer sparen,’ zei ze stuurs, ‘en wat meer leuke en nuttige dingen doen. Wij zijn ook niet meer de jongste. De waterkraan drupt en U hebt me al een eeuwigheid geleden beloofd dat we samen een nieuw servies zouden uitzoeken in de stad.’

‘Welke stad?’ vroeg God afwezig, zijn zere been uitstrekkend.

‘Ja, die moet U natuurlijk eerst scheppen. Maar een paar winkels en een leuk cafeetje, dat zou toch geen probleem moeten zijn.’

God vroeg zich af hoe zij weet kon hebben van steden en winkels die er nooit waren geweest. Misschien was zijn huishoudster ouder dan Hij dacht. Maar het was waarschijnlijker dat alles wat zij zei van hemzelf kwam – een gedachte die hem oneindig eenzaam maakte. Alleen God kan oneindig eenzaam zijn, al zou de mens daar in de toekomst anders over denken.

‘U moest het wat rustiger aan doen,’ zei Bartje terwijl ze zijn gezwollen enkel masseerde, waartoe ze de hiel van God op haar dij had gezet en zijn gewaad tot aan zijn kuiten had opgeschoven. ‘U hoeft toch niets meer te bewijzen.’

‘Niets meer bewijzen?’ vroeg God. ‘Ik heb nog niets gedaan. Wie ben ik, überhaupt. Waarom, met welk recht, noem ik mij God? Ik heb nog niets gedaan. Ik ben die Ik ben, allemaal goed en wel, maar soms denk ik...’

‘Ja?’ zei zijn huishoudster.

‘... dat ik een wees ben. Ik ben per slot niet geschapen. Ik was er altijd al. Er is geen tijd die ik me niet zou kunnen herinneren. Nooit een vader of moeder gehad. Nooit. Geen herinnering aan een wiegje, of aan een vader die met mij vissen gaat. Een vader met een vest en een horlogeketting, en een tweedjas met brede revers, waar hij zijn vishaakjes in steekt. Daar is niets. Niets. Geen vader die ooit groter was dan ikzelf, die mij op zijn schouders had kunnen dragen. En, wat ik het meest mis: die mij dingen had kunnen vertellen die ik nog niet wist. Een vader van wie ik had kunnen leren. Want leren, het mooiste van alles, dat kan ik niet. Het lukt me alleen wanneer ik opzettelijk vergeet, en dat is niet hetzelfde. En nu word ik God de Vader. De Vader! Ik schep een universum, om een gezinnetje te hebben, een eigen familie, en nu maakt mijn Mens er een zootje van. Ze willen gewoon niet – Kelten, Joden, Etrusken, Azteken, wat ik ook heb geprobeerd, niets is ervan terechtgekomen. Blijkbaar gelooft geen mens in een God die zijn evenbeeld is. Bartje, soms ben ik erg alleen.’

Zijn huishoudster maakte sussende geluidjes en trok met stevige vingers aan elk van Gods tenen, wat weldadig was. Zij was werkelijk het enige waarvan Hij zich niet herinneren kon het ooit geschapen te hebben.

Uiteindelijk stuurde Hij haar naar bed en staarde uit het raam in het oneindige heelal. Hij stelde zich voor hoe het zou zijn wanneer er buiten hemzelf iets bestond.

Want het enige wat Hij als God niet kon was, zichzelf vreugde schenken. En voor een hond voelde Hij niets.

Aanvankelijk had Hij natuurlijk aan zichzelf gedacht en geprobeerd zich een tweelinggod voor te stellen, met wie Hij dingen kon laten gebeuren om ze dan 's avonds samen te bespreken. Maar dat zou niets dan een monoloog met verdeelde

rollen zijn. Dan kon Hij zichzelf net zo goed in een veeltal van goden opsplitsen en Hij wist wat polytheïsme betekende: zelf-opgave en waanzin.

God pakte de sleutel die aan de buitenkant van het raamkozijn aan een spijker in het heelal hing, en ontsloot een kastje. Er stonden drie flessen Tullamore Dew in. Hij ontkurkte de eerste fles en schonk zijn kelk vol tot aan de rand.

Hij wenste dat Hij ooit door een willekeurig gat in de wolken omlaag zou spieden op een zomerse zee voor de Zweedse kust, liefst in de buurt van een universiteitsstad, en een mooi meisje op waterski's zou zien en zou kunnen denken: dat is mijn dochter. Wat kan ze dat goed. Ik wens haar voor altijd al het beste.

God werd wakker met een kater. Bij het middageten dorst Bartje hem niet aan te spreken, zo somber zat Hij over zijn bord gebogen.

'Ik ga te bed,' zei God na het dessert, 'wek mij morgenochtend maar.'

'Is het nog steeds niet zover?' vroeg Bartje. 'Ik dacht dat het na zeven dagen klaar zou zijn?'

God staarde haar met bloeddorlopen ogen aan vanonder zijn borstelige wenkbrauwen en zei: 'Jij weet helemaal niet wat denken is.'

Zijn huishoudster deed er het zwijgen toe. God klom als een oude man de trap op en liet zich op zijn bed vallen, voornemens de hele schepping te vergeten. Voor het eerst hoorde ze hem snurken.

En God liet zich niet meer wekken, hoe vaak Bartje het ook probeerde. Niet de volgende dag, noch enige dag daarna. Nu God alleen nog maar sliep stond Bartje er helemaal alleen voor. De kamers van de kubus waren makkelijk schoon te houden, want het meeste erin bestond alleen als idee, maar ze voelde een gemis als ze voor niemand hoefde te koken. Peu à peu dronk zij de hele fles Klosterfrau Melissengeist leeg die eigenlijk voor de massage van Gods zere enkel was bedoeld.

Mozes de dief

Ze schrok behoorlijk toen ze op een avond een kleine orang-oetan op haar nachtkastje zag zitten. 'Wat doe jij hier?' vroeg ze streng. 'Dit is het huis van God.'

'Kweetikwel,' zei de orang-oetan, 'maar kwildemassa spreken, gaarnegraag.'

'God slaapt,' zei de huishoudster, 'en wil niet gestoord worden.'

'O,' zei de orang-oetang, en scheen nog droeviger dan tevoren.

Zijn lange roodbruine vacht hing in zijge lokken van de armen waarin hij nu zijn rimpelige hoofd verborg.

Bartje wist niet of hij heel oud was of heel jong. Enerzijds leek hij net een baby die getroost wilde worden maar anderzijds herinnerde hij haar sterk aan God.

'Waar gaat het dan om?' vroeg ze gereserveerd, en ze trok het dekbed op tot aan haar kin.

De orang-oetang legde een leerachtige hand met lange vingers op zijn kruin en krabde.

'Massa heb schape,' begon hij. 'Vogels, diere, plantenoek. Hij schaap hemel ennekongo. Hij schaap stapelwolkies, zilversloot, en pisang.'

'Dat kan best zo wezen,' zei Bartje, 'ik was er niet bij.'

'Is goed, is goed, denk apie.'

'Ja. Maar wat mij betreft, kun je ook gewoon praten.'

De orang-oetan op het nachtkastje keek haar door zijn gespreide vingers aan.

'Wij primaten zijn diep ongelukkig, mevrouw,' verklaarde